

наша СЛОВА

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 6 (1469) 5 ЛЮТАГА 2020 г.

**На сустрэчы з Дзяржаўным сакратаром ЗША
Майклам Пампеа старшыня ТБМ Алена Анісім
звязала магчымасць існавання і актыўнай працы
грамадзянскай супольнасці з пытаннем
незалежнасці Беларусі**

Дзяржаўны сакратар ЗША Майкл Пампеа 1 лютага падчас свайго візіту ў Менск сустрэўся з беларускімі праваабаронцамі.

На сустрэчы прысутнічалі Сяргей Драздоўскі з Офіса па правах людзей з інваліднасцю, старшыня Таварыства беларускай мовы Алена Анісім, старшыня Праваабарончага цэнтра "Вясна" Алег Бяляцкі і старшыня Беларускага Хельсінскага Камітэта Алег Гулак.

Беларускія праваабаронцы паднялі важныя і надзённыя пытанні па правах чалавека ў Беларусі. Так, Сяргей Драздоўскі распавёў пра проблемы, звязаныя з выкананнем сацыяльна-эканамічных правоў, з адсутнасцю альтыдыскрымінацыйнага заканадаўства і парушэннем правоў прафсаюзаў.

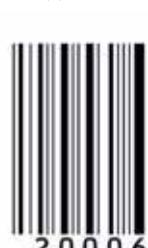
Кіраунік ТБМ Алена Анісім звязала магчымасць існавання і актыўнай працы грамадзянскай супольнасці з пытаннем незалежнасці Беларусі. У сваім кароткім выступе яна адзначыла важную ролю ў гэтым пытанні беларускай мовы і культуры, немагчымасць яе развіцця ў выпадку агрэсіўных захопніцкіх дзеянняў нашай усходній суседкі. У сувязі з гэтым старшыня ТБМ распавяла пра заходы дэмакратычнай супольнасці па захаванні незалежнасці: Усебеларускі сход 2000-га

Алег Гулак у сваім выступе адзначыў важнасць амерыканска-беларускага дыялогу па правах чалавека і выказаўся за больш актыўнае прыцягненне грамадзянскай супольнасці ва ўсе перамоўныя працэсы паміж ЗША і Беларуссю.

Майкл Пампеа пракаментаваў выступы беларускіх праваабаронцаў, адзначыў, што ёсць агульнае разуменне проблемаў, што ён падымаў найбольш важныя пытанні па правах чалавека ў Беларусі на сустрэчы з презідэнтам А. Лукашэнкам і міністрам замежных спраў У. Макеем. Ён таксама падкрэсліў, што пазіцыя ЗША па падтрымцы дэмакраты і правоў чалавека ў Беларусі застаецца нязменнай.

Сустрэча з'яўляецца выразным сігналам урада ЗША ў падтрымку грамадзянскай супольнасці і дэмакратычных актыўістуў у Беларусі.

Паводле СМІ.

9 772073 703003

20006

Насустрач Міжнароднаму дню роднай мовы

ў Чырвоным касцёле

	17 лютага	Курсы: «Культура беларускай мовы». Сустрэча з мовазнайцам Вінцуком Вячоркам.	18.00	Бібліятэка імя Адама Міцкевіча
	18 лютага	Кніжная выставка беларускіх паэтаў. Праслушоўванне вершаў аўтараў у запісу	на працяг у дні	Бібліятэка імя Адама Міцкевіча
	19 лютага	130 год з дня нараджэння Казіміра Свяяка – ксяндза і паэта. Віктарына «Ці ведаеце вы беларускую літаратуру?»	16.00	Бібліятэка імя Адама Міцкевіча
	20 лютага	85 год з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна (24 лютага). Знаёмства з біяграфіяй і творчасцю	16.00	Бібліятэка імя Адама Міцкевіча
	21 лютага	Міжнародны дзень роднай мовы. Дыктоўка	16.00	Бібліятэка імя Адама Міцкевіча
	22 лютага	Святы Шарбель па-беларуску (чарговая канферэнцыя па кнізе Поля Дахера)	20.00	Бібліятэка імя Адама Міцкевіча
	23 лютага	Літаратурны конкурс для дзяяцей на лепшае выкананне вершаў беларускіх паэтаў	16.00	Бібліятэка імя Адама Міцкевіча

Удакладненне

Першая паласа 4-га нумара "Нашага слова" ў 2020 г. была прысвечана 30-гадовому юбілею Магілёўскай філіі ТБМ (так яна называлася спачатку). Тады, 30 год таму, мы не разбраліся - гарадская яна ці абласная. Але крыху пазней началі стварацца суполкі ТБМ у раёнах, і Магілёўская філія была пераназвана ў Магілёўскую гарадскую арганізацыю. Абласная арганізацыя не стваралася, бо не было ў ёй патрэбы: раённыя суполкі контактовалі наўпрост з цэнтрам.

Але ў сувязі з выбарамі і дэпутатаў Вярхоўнага Савета, і Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, якія набліжаліся, было вырашана стварыць абласную арганізацыю, бо на той час грамадскія аў'яднанні іх рэгіянальныя структуры мелі магчымасць вылучаць і кандыдатаў у дэпутаты, і назіральнікаў на выбарчыя ўчасткі.

Магілёўская абласная арганізацыя Грамадскага аў'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" (МАА ТБМ) была створана 27 траўня 1993 года на аснове 6 рэгіянальных арганізацый вобласці - Магілёўской гарадской, Бабруйскай гарадской, Бабруйскай, Бялыніцкай, Круглянскай і Чавускай раённых арганізацый, аб чым маєца інфармацыя на сایце btm-tmova.by. А таму 30-годдзе абласной арганізацыі мы будзем адзначаць толькі праз тры гады.

*Міхась Булавацкі,
старшыня Магілёўскай абласной арганізацыі ТБМ.*

10-годдзе літаратурнага клуба "Экватар" у музеі Максіма Багдановіча

10 студзеня 2020 года ў памяшканні музея Максіма Багдановіча ў Траецкім прадмесці беларускай сталіцы сабраліся сябры і гоці літаратурнага клуба "Экватар", каб творчым "капуснікам" адзначыць 10-гаддзе суполкі - усяго каля шасцідзесяці чалавек.

Вёў вечарыну кіраўнік клуба, паэт Вячаслаў Корбут. Ён павіншаваў усіх, хто сабраўся ва ўтольнай зале музея славутага класіка беларускай літаратуры, з наступлівшым Раством і Калядамі і адзначыў, што свае 10 год творчай працы клуб адзначае ў добры і казачны час святак. Ён падзякаў усім, хто прыйшоў, каб пабыць у атмасфери клуба, сустэрэца з аўтарамі, пачуць іх творы і прывітаць выпуск 10-га, юбілейнага нумара альманаха "Літаратурны экватар".

З прывітальным словам выступіў загадчык музея Міхась Бараноўскі, які адзначыў плённыя творчыя сувязі з клубам "Экватар" і пазычыў яму поспехаў і натхнення.

Шэф-рэдактар альманаха Інга Вінарская таксама цёпла павіншавала сябру клуба і гасцей з нагоды юбілею клуба, крыху спынілася на працы над альманахам, таксама прачытала невялікую нізку сваіх вершаў. Яна ўзгадала вядомую расійскую паэтку Рыму Казакову, з якой мела знаёмства, - творы і пераклады якой надрукованы ў альманаху. Менавіта Рыму Фёдараву сваёй магутнай пазіяй і творчасцю дапамагла альманаху настроіцца на новую высокую творчую планку.

З віншавальнym словам выступіў паэт і пісьменнік Міхась Башура, які зазначыў вялікую працу, якую клуб робіць на карысць літаратуры і выдавецкай справы. Адзначыў высокі мастацкі і выдавецкі ўзровень альманаха і пажадаў яго аўтарам новых класных твораў.

Далей павіншавала цёплымі словамі і сваімі вершамі ўсіх "экватарцаў" сябра клуба, паэтка Вольга Любашына. Яна адзначы-

ла цёплую творчую атмасферу ў суполцы, якая дазваляе аўтарам больш раскрывацца і як аўтарам, і як асобам. Сваім лірычнымі творамі Вольга Любашына надала вечару вельмі прыемны настрой.

З важкім літаратуразнаўчым словам да прысутных звярнулася сябра клуба, паэтка і навукоўца Таццяна Барысюк. У сваім звароце да прысутных яна падкресліла своеасаблівасць і моцны патэнцыял клуба, таксама прачытала нізку сваіх лірычных вершаў, што былі надрукаваны ў альманаху. Яна перадала для зачытання прывітальнае слова ўсім прысутным і "экватарцам" ад барда, паэта і перакладчыка Сержа Мінскевіча. Гэты ліст зачытаў Вячаслаў Корбут, які вёў праграму.

Прыгожа і вельмі мілагучна павіншавала прысутных добрымі беларускімі песнямі выкананіцца Наталля Хадкевіч. Яе прафесійнае песеннае выкананне надало сустрэчы добры настрой і дапамагло ўзмацніць святочную атмасферу.

Прывёз сваё добрае і ўзнёслася віншаванне з Гарадзенскіх паэт, сябру клуба Мікалай Іваноўскі, які падзякаў клубу за магчымасць мець столькі сябру і добрую творчую атмасферу, а таксама зачытаў свае

жартайлівія вершы. Яскрава, па-акторску і песенна-зычна павіншаваў сабраўшыхся оперны бас і пісьменнік Дзмітрый Марозаў. Ягоны каламбурны і вясёлы настрой хутка перадаўся прысутным, а голас сапраўднага майстра опернай сцэны дадаў ўсім сабраўшымся новых сіл і енергіі. Дзмітрый Міхасівіч напрыканцы выступу выкананіцца царкоўнае песнапенне "Многае лета!", што было прынята аўсацій.

Горача і па-сямейнаму шчыра павіншавала "экватарцаў" і гасцей сябру клуба, паэтка Наталля Кобзева, яна прычытала свае вершы, распавёўшы пра важкасць патрыятычнай і грамадской справы, якой займаецца клуб.

Сваім ўспамінамі пра мужа і былога "экватарца" Уладзіміра Марозава падзялілася ўдова паэта Раіса Пятроўна Марозава. Яна прачытала ягоныя творы, адзначыўшы, наколькі важнай з'яўляецца памяць пра творцаў, якіх з намі ўжо німа.

На вечары выступіла дачка вядомага беларускага пісьменніка, шматгадовага настаўніка творчай моладзі краіны Алеся Масарэнкі, пісьменніца і літаратуразнаўца Юлія Масарэнка. Яна падзякаўала сябрам і рэдкалегі альманаха за магчымасць надрукаваць творы яе бацькі, што ў мінулым годзе

памэр. Яна адзначыла, што клуб "Экватар" працягвае лепшыя традыцыі літаратурнага аб'яднання "Панядзелак", якім шмат год кіраваў Алеся Герасімавіч Масарэнка. Юлія Масарэнка пажадала сябрам і кіраўніцтву клуба плёну, удачы, шмат добрых кніг і альманахаў.

Перад прысутнамі выступіла пісьменніца з Асіповічай, сябра клуба Вікторыя Бялькевіч. Яна павіншавала сябру і кіраўніцтва клуба з юбілем і падзякаўала суполцы за магчымасць прафесійна развівацца і як празаіку, і як творчай асобе.

**Нам
даражайшая
роднасць
духоўная**

**Літаратурнаму клубу
"Экватар" - 10 год**

Літаратурнаму клубу "Экватар" нядыўна споўнілася 10 гадоў. З гэтай нагоды 10 студзеня 2020 года ў музеі Максіма Багдановіча ў Траецкім прадмесці г. Менска сабраліся сябры і гоці су полкі на юбілейную вечарыну. Напярэднік якраз выйшаў 10-ты нумар альманаха "Літаратурны экватар", які штогод выдаецца клубам як падсумаванне творчых вынікаў яго ўдзельнікаў. Звычайна зборнік складаюцца з паэзіі, прозы, публіцыстыкі і перакладаў. "Экватарцы" выступаюць па ўсёй Беларусі, па воінскіх частках, па бібліятэках і музеях. Суполка дапамагае развіваць літаратурныя здоўльнасці, шукаць натхненне ў навакольнай рэчаіснасці і ўласабляць задумы пры дапамозе мастацкіх сродкаў у творах. Вячаслаў Корбут і Інга Вінарская сваімі мудрымі парадамі дапамагаюць іншым самасцвердзіцца, здзейсніць творчыя парыванні, пакінуць след у літаратуры.

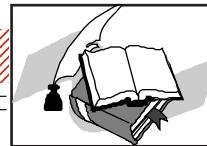
Вёў вечарыну кіраўнік клуба, паэт Вячаслаў Корбут. З прывітальным словам выступіў загадчык музея Міхась Бараноўскі, які адзначыў факт плённага супрацоўніцтва з "Экватарам" і пажадаў яму далейшых поспехаў. Шэф-рэдактар альманаха Інга Вінарская распавяла пра працу над альманахам і прачытала свае вершы. З паэтычнымі творамі выступіла таксама Міхась Башура, Вольга Любашына, Мікалай Іваноўскі, Наталля Кобзева, Лера Лявонцьеўва, Вячаслаў Данілаў і Валянцін Шведаў. Гучалі песні ў выкананні Наталіі Хадкевіч і Дзмітрыя Марозава. На вечары выступіла дачка Алеся Масарэнкі, галоўнага рэдактара часопіса "Першацвет" і кіраўніка літаратурнага аб'яднання "Панядзелак", пісьменніца і літаратуразнаўца Юлія Масарэнка. Яна падзякаўала В. Корбуту і І. Вінарской за магчымасць надрукаваць творы яе бацькі, які летася памэр. Яна адзначыла, што клуб "Экватар" працягвае лепшыя традыцыі, закладзеныя Алесям Герасімавічам. Усіх уразіла Кацярына Матусевіч сваімі перакладамі твораў Максіма Багдановіча на турэцкую мову. Яны надрукаваны ў альманаху.

На сёняшні дзень клуб ахоплівае каля 50-ці чалавек з усіх абласцей Беларусі. В. Корбут і І. Вінарская дапамаглі экватарцам выдаць каля 50-ці кніг. Творчасць як сэнс жыцця - вось што аўядноўвае душэўную парыванні ўсіх гэтих аўтараў. Вось якія прачулыя слова пра яе напісаў кіраўнік клуба "Экватар" паэт Вячаслаў Корбут:

*"Яна - як велічны струмень,
Як дух магутны, як агмень,
Нас абуджае, свеціць знічай,
І натале, як крынічка".*

*Супрацоўніца Інстытута
літаратуры НАН Беларусі
Таццяна Барысюк.*

У Шклове ўзгадалі Леаніда Анціпенку - журналіста, літарата, краязнаўца

Напрыканцы студзеня ў Шклове ў рамках грамадзянскай ініцыятывы "Шклousкі магістрат" у грамадскім цэнтры "Мост" адбылося паседжанне літаратурнага салона імя Міхаля Зароцкага, прысвячанае памяці актыўнага сябра Шклousкай раённай арганізацыі ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" Леаніда Анціпенкі. Нагода паседжання - 85-годдзе з дня яго нараджэння.

Леанід Міхайлавіч нарадзіўся 25 студзеня 1935 года ў вёсцы Цінькаў Крычаўскага раёна. Скончыў Менскі педагогічны інстытут імя М. Горкага. Тры гады працаў даўрэктарам Рэкашышкай школы Уздзенскага раёна. З 1963 года - літаратурны супрацоўнік раённай газеты "Ударны фронт" Шклousкага раёна. З 1975 па 1995 - рэдактар гэтага выдання. Сябар Беларускага саюза журналістаў і ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны".

Літаратурную дзеянасць пачаў яшчэ вучнем старэйшых класаў. 20 траўня 1954 г. была надрукавана яго байка "Мядзведз і самакрытыка". Потым яго байкі, вершы, пароды, апавяданні друкаваліся ў мясцовых і рэспубліканскіх СМИ. Леанід Міхайлавіч Анціпенка выдаў некалькі зборнікаў вершаў, прозы, эпіграм і пароды. Суаўтар калектыўных зборнікаў. Узнагароджаны медалём "За працоўную доблесць", Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР.

Даклад аб творчай дзеянасці Леаніда Міхайлавіча зрабіла філолаг Людміла Драпеза. Яна распавяяла пра асабіўсці творчасці Леаніда Міхайлавіча. Праз яго творы якрава праходзіць тэмі Радзімы, маці, хахання... Сэнс Радзімы знаходзіцца ў непарыўным адзінстве з паняццем Зямлі, на якой ён нарадзіўся, дзе прыйшло маленства, юнацтва, але гэта і людзі, якія жылі побач. Яскрава апісаны абрэд хрышчэння ("Быў апушчаны я немаўляткам"), яго адносіны да новай радзімы - Шклousкіх (Назаўжды я зрадніўся са Шкловам...). Непарыўны з тэмай радзімы і творы аб прыродзе - яго своеасаблівыя эпітэты, метафоры ствараюць асаблівае пачуццё блізкасці жыцця на зямлі. У інтymнай лірыцы Леаніда Міхайлавіча жывуць традыцыйныя матывы: сум і смутак, расттанне і чаканне, расчараванне і спадзяванкі. 1 ліпеня 2019 года на 85 годзе пасля цяжкай хваробы Леанід Міхайлавіч Анціпенка адышоў у лепшы свет.

Свайм ўспамінамі пра жыццё і творчасць Леаніда Анціпенкі падзяліліся шкілачане, якія яго асабісту ведалі: Але́сь Грудзіна, Рыгор Кастусёў, Міхail Кучарэнка, Уладзімір Алейнікаў. Але́сь Грудзіна, таксама зрабіў відэопрезентацію жыцця і творчасці Леаніда Міхайлавіча. Наперадзе ў працы літаратурнага салона звартада творчасці Уладзіміра Шыціка, Яўгена Крупенікі, Івана Шаўцова, Анатоля Сербантовіча і іншых выбітных творцаў са Шклousкіх.

Петр Мігорскі,
намеснік старшыні
Шклousкай арганізацыі ТБМ.

15 год - "У пошуках Атлантыды"

Далёкі 2005 год. Грамадскі сектар Верхнядзвіншчыны яшчэ адчувае ў сабе сілы рабіць грамадска-карысныя справы і з лёгкай рукі паэткі Леры Сом і мастакі, дызайнеркі Кацярыны Мясніковай спрычыненеца да арганізацыі і правядзення першага мастацкага арт-плэнера "У пошуках Атлантыды". Па сённяшнім часе дык працтычна немагчыма ідэя, бо шматлікі ўзгадненні ў розных інстанцыях на правядзенне любога мерапрыемства загубілі б яе.

- Каб правесці такое мерапрыемства з узделам мастакоў з розных рэгіёнаў Беларусі, ды яшчэ ў мясцінах, якія іх найболыш вабілі - Цінкаўцах, Лявонпала, Асвеі, дарагіх сэрцу куточках нашага славутага земляка Сяргея Сяпанавіча Панізьніка, які і стаў "хросным бацькам" плэнера цягам 10 дзён, вымагала пэўных узгадненняў з рознымі службамі-памежнікамі і спеслужбамі, бо уезд у памежную зону патрабаваў папярэдняга прадастўлення ў гэтыя арганізацыі поўных спісаў узельнікаў і маршрутаў іх прасоўвання па раёне. Наша занепакоенасць была выклікана яшчэ і тым, што ў гэтым спісе быў вядомы мастак, які вызначыўся сваім перфомансам аж ў Менску - Але́сь Пушкін. Але, відаць, нам дапамагалі нейкія зменшыя сілы, - расказвае адна з арганізаторак Валянціна Болбат, - і мастакі плённа адпрацавалі ўесь час.

А затым была вялікая презентация творчых прац мастакоў на офісе Цэнтра падтрымкі недзяржайных арганізацый "Рубон" у горадзе, на якую завіталі мясцовыя пасты і пісменнікі, свае віншаванні даслаў і Сяргей Панізьнік. Нажаль, завяршыць плэнэр "У пошуках Атлантыды" ў Верхнядзвінску выставай творчых прац мастакоў не ўдалося: мясцовая ўлада чамусыці заўпарцілася, пра што з жалем казаў на творчай вечарыне, з нагоды юбілею плэнера, наш мясцовы мастак Валерый Шчасны. У нашым архіве захаваліся два экзэмпляры афішаў аб пачатку плэнера і выставе прац мастакоў у Полацку, якія мы ўручылі нашым гасцям на юбілейнай вечарыне - Святлане Баранкоўскай, экс-кіраўніку абласнога Саюза мастакоў і ініцыятару плэнера Кацярыне Мясніковай,

якая прывезла на гэту сустрэчу некалькі сваіх апошніх творчых прац.

- Кацярына, чаму "Атлантыда"? Як пачувае сябе пленэр зараз? - задалі пытанне мастачкы.

- Маастацка-краязнаўчыя пленеры мы праводзім ў розных мясцінах нашай вобласці: кожнае лета збіраюцца мастакі з розных мясцін Беларусі і выязджаюць на пленеры ў маленькія, але адметныя сваёй гісторыяй і архітэктурай мясцінкі. Малюем культавыя пабудовы, касцёлы, цэрквы, старыя сядзібы. На адным з пленэрў да мастака падыйшла жанчына і пачала пільна ўглядзіцца на пала-тоно, а потым адвяла вочы ўбок, агледзела мясціну, дзе працаўваў мастак і здзіўлена заўважыла:

- Як жа тут у нас прыгожа!

Дык вось, мы малюем беларускую Атлантыду, якая хутка знікае і руйнуецца, і ўжо зараз мы бачым, што некаторыя аб'екты культурна-гістарычнай спадчыны засталіся толькі на паштоўках і ў мастацкіх творах. За час існавання пленера праводзіўся ў розных мяцяйчых куточках нашага Паазер'я: Лявонпала і Асвеі на Верхнядзвіншчыне, на Міёршчыне - у Дзісне, Другі і Опсе - на Бра-

- Я не была ўдзельніцай першых пленэрў "У пошуках Атлантыды", - адзначыла мастак, - але ўдзел ў тыхіх мастацкіх творчых майстэрнях дае велізарнае пачуццё творчага натхнення: Беларусь живе! Пра нашу краіну ведаюць у свеце і ў гэтым - вялікая праца беларускіх мастакоў.

Да юбілею арт-праекту была арганізавана і выставка творчых прац Крысціны Шыпіла, якая прадаставіла цэлую калекцыю казачных персанажаў, якія... сплещеныя кручком. Тут - домік Бабулі Ягі, сімвал гэтага году - Мыша-Абжорка, Змей-Гарыныч, казачныя гномікі і цуда-прыгажуня сава, марскі спрут і іншыя.

Мастакі Валерый Шчасны і Алякс-

слáушчыне, а таксама на Глыбоцчыне, Аршанска-шчыне. Сёлетні пленэр плануеца правесці на Полацчыне, і мастакі зараз шукаюць мястэчка для яго правядзення.

Святлана Баранкоўская, выставка якой толькі-толькі скончылася ў Полацку і выклікала вялікую цікаўасць, змагла таксама завітаць на юбілейную вечарыну на Верхнядзвіншчыну:

андр Мурзо, якія працуяць з таленавітмі дзеткамі ў Цэнтры дзяцей і моладзі, уручили нашым гасцям прыгожыя фотаздымкі краявідаў нашага краю, а Павел Іващанка "...спецыяльна для дзяўчат мастерак" - шклянку мёду з асабістай пасекі.

А мы дзякуем абласной арганізацыі "Самакіраванне і грамадства", якая падтрымлівае грамадзянскую супольнасць Верхнядзвіншчыны дзеля захавання багатай спадчыны нашай краіны.

А ў гэты час ў Віцебску - чарговая "Атлантыда" экспануе працы мастакоў сёлетняга пленэру.

Валянціна Болбат,
Верхнядзвінск, ТБМ.

Беларуская мова - ТБМ наша будучыня

Ахвяраванні на ТБМ

1. Рымша Але́сь - 20 р.
2. Кунцэвіч Уладзімір - 20 р.
3. Гацкі Уладзімір - 21 р.
4. Кулік Анатоль - 15 р.
5. Паўловіч Віктар - 10 р.
6. Шэвяка Аляксандр - 10 р.

7. Мудроў Алег - 10 р.
 8. Гніяткоў Валеры - 10 р.
 9. Пісарэнка Але́сь - 10 р.
 10. Фарнэль Кастусь - 5 р.
 11. Мельнікаў Юрась - 10 р.
 12. Мельнікаў Але́сь - 10 р.
 13. Сідараў Сяргей - 5 р.
 14. Жукаў Вітаўт - 5 р.
 15. Рындзевіч Вячаслаў 10 р.
- Усе Наваполацк.
Разам - 231 р.
3 іх сяброўскія складкі за 2019 г. - 60 р.

Дзейнасць ГА "ТБМ імя Францішка Скарыны" па наданні роднай мове рэальнага статусу дзяржайной вымагае вялікіх выдаткаў. Падтрымаць ТБМ - справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Просім Вашыя ахвяраванні дасылаць на адрес: вул. Румянцева, 13, г. Мінск, 220034, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ № BY84BLBB30150100129705001001 у Аддзяленні № 539 ААТ "Белінвестбанка" IBAN - BLBBBY2X (УНП 100129705) праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларусбанк.

(Працяг. Пачатак у папяр. нумарах.)

БАЛАДА МАКСІМА ГАРЭЦКАГА
(18.02.1893 - 10.02.1938)

Цёмна, цёмна ў родным краі.
На крыжах вятыска грае.
Дзе свято? Святла няма.
Доўга цягнецца зіма.

Нібы воўк, завея вые.
Люд маўчыць. Няўжо - нямыя?
Да агню ідзе Максім.
Воўчи ценъ ідзе за ім.

А наўкол адна бядота,
І жыццё - нібы балота.
Што з таго, што ні граша!
Ёсць галоўнае - душа
У людзей, што ў родным свеце
Патаемна сняць ablелец.

Цёмна, цёмна - хоць ты плач, -
З неба зоры ўкраў крумкач.
Да святла дайсці ёсё ж трэба.
Тут зямля, тут наша неба,
Тут шынок, а тут турма,
Нават нашая зіма.

На крыжах завея грае.
Кожны крыж свой выбірае.
А ў Гарэцкага дарога -
Да вясны, Святла і Бога...

Дойдзе, дойдзе наш Максім.
Нам іспі лягчэй за ім.
18.09.1993 г.

БАЛАДА А. МРЫЯ
(10.09.1893 - 8.10.1943)

Ты едзеш на Радзіму паміраць -
Такую радасць даў табе Гулаг.

Снілася дзяўчыне часта немаўляты,
Нібы кветкі ў садзе ля бацькоўскай хаты,
І ў слязах дзяўчына сустракала ранне,
І глядзела ў поле, дзе ў густым тумане
Не чужая постаць, як туман, знікала...
Снілася дзяўчыне, што яна сказала,
Што сказаць прад Богам і людзьмі хацела.
І душой у неба, як матыль, ляцела
Ад размоў і чутак, ад усмешак, смеху,
Каб бліжэй да Бога, каб бліжэй да грэху...
Снілася жанчыне, што яна дзяўчына,
Снілася мужчыну Беларусь-краіна...

15.05.2002 г.

БЕЛАРУСКІ ПАНТЭОН

Балады крызві і любові

БАЛАДА КАСТУСЯ ЕЗАВІТАВА
(17.11.1893 - 23.05.1946)

У куце болши не маю бажніц -
Мана там. А на ёй - Беларусь.
Кастусь Езавітав

Не ў кожнага народа ёсць свая краіна,
Ды кожны хоча мець, як сёння маеш ты.
А ля вакна, нібы пажар, шуміць рабіна,
Губляючы яшчэ зялёныя лісты.
І разумееш ты, што ўсё не праста ў свеце
І кожны дзень, нібыта ўцёкі з ночы шэрай,
Дзе некаму і поўня, нібы сонца, свециць
І дзе, як крэпасць, некаму яго кватэра.

20.10.2007 г.

БАЛАДА ПАЎЛІНЫ МЯДЗЁЛКІ
(12.09.1893 - 13.02.1974)

"Снілася дзяўчыне..."
Янка Купала.

Снілася дзяўчыне залатое ранне,
Снілася дзяўчыне вечнае каханне.
Ды нічога вечнага не было й не будзе,
Ранне залатое не патрэбна людзям,
Як не трэба воля, як не трэба вецер...
Не засвецяць зоркі, як не прыйдзе вечар,
Як вясна не прыйдзе, сад не закрасуе.
Снілася дзяўчыне, што яе цалуе
Самы найпрыгожы, наймілейшы самы,
І ляціць лістота - пісьмы-тэлеграмы -
З явара сівога да красы-каліны
У чужыну-далеч з любае Айчыны.

А ты не можаш жыць,
схаваўшыся ад свету,
Ты беларусам адкрываеш іх багацце,
Дзе ёсць князі, музыкі, мастакі, паэты
І мова родная, як божы шлях да шчасця,
Да Беларусі той, якая толькі сінца
Усім, хто моліцца, каб Беларусь была
Краінаю, якою кожны ганарыца,
І ў ёй жыве, нібыта кропелькі святла,
З якіх сатканы слова Беларусь, Краіна,
Якімі сёння ганарымся я і ты...
А ля вакна, нібы пажар, шуміць рабіна,
Губляючы яшчэ зялёныя лісты.

2.10.2008 г.

БАЛАДА ІГНАТА ДВАРЧАНІНА
(08.06.1895 - 08.12.1937)

Пакуль ёсць школы - мова не загіне
І родны край не згубіцца ў снягах,
А будзе незалежнаю краінай,
Дзе кожны ўспомніць твой да сонца шлях,
Якім ідзеш, настаўнік маладзенікі,
І прад сабой далёка бачыш ты
Наш светлы час, наш Храм,

наш дзень вясенні,

Які ад сонца залатога залаты,
А не ад гільзаў, што пасля расстрэлаў
Валяюща ў растоптанных снягах,
Дзе кроў цячэ з тваіх грудзей нясмела,
І слёзы, нібы вершы, у вачах
Застылі на хвіліну і расталі,
Нібы ўзляцелі ў неба за душой,
Якую расстряляць не расстрялялі,
Як мове нашай, быць ёй тут жывой
У светлых хатах, дзе смяюща дзеци,
Бо плакаць ім яшчэ прычын няма.

З нябесаў зоркі абрывае вецер
І, як пажар, праз Беларусь зіма
Паўзе, хаваючы ў сабе былое.
Але твой шлях нікому не схаваць,
Як з неба наша сонца залатое
Ніколі і нікому не сарваць.

29.03.2009 г.

(Працяг у наступным нумары.)

Чытаем разам Леаніда Дайнеку

На працягу года ва ўсіх публічных бібліятэках Наваградскага раёна пройдуць мерапрыемствы абласной акцыі "Чытаем разам". Яе мэта - прыцягненне грамадства да чытання беларускай літаратуры. 28 студзеня ў межах акцыі ў Наваградскай раённай бібліятэцы прыйшла сустрэча, прысвеченая творчасці 80-гадовага юбіляра 2020 года - беларускага пісьменніка, паэта, майстра гісторычнай прозы Леаніда Дайнекі, які пайшоў з жыцця ў жніўні мінулага года.

Леанід Дайнека вядомы як аўтар раманаў "Меч князя Вячкі", "След Ваўкалака", "Жалезныя жалуды", "Бацькава крыніца", "Футбол на замініраваным полі", "Чалавек з брыльянтавым сэрцам". Іх героямі былі рэальныя персанажы беларускай гісторыі. Асобныя старонкі і радкі з гэтых твораў працягвалі падчас сустрэчы.

Да ўзделу ў акцыі былі за-прошаны мясцовы пісьменнік Міхась Зізюк і вучні сярэдняй школы № 1 горада Наваградка. З дапамогай чытання асобных старонак кніг можна было не толькі прасачыць за лёсамі герояў, але яшчэ і даведацца аб фактах біографіі Леаніда Дайнекі.

Цікавым было выступленне аўтара, у тым ліку і гісторычных кніг, М. Зізюка. Звязтаючыся да маладой аўдыторыі пісьменнік

падкрэсліў важнасць гісторычнай памяці ў лёсі беларускага народа, якая служыць сапраўдным падмуркам будучыні краіны. Асаблівая ўвага была засяроджана на кнізе Л. Дайнекі "Назаві сына Канстанцінам". Міхась Зізюк нагадаў, што кніга праўдзіва адлюстроўвае нашу гісторыю, паказвае, як цяжка жылося людзям у мінулыя часы.

Сцэнічным дзеяннем было падмацавана знаёмства з кнігай "Запомнім сябе маладымі". Для інсцэніроўкі быў узяты непасрэдна ўрывак з тэксту, дзе адбыва-

ўся абраад сватаўства. У ролі герояў твора выступілі супрацоўнікі бібліятэкі Ала Мікалайчук. Яна яшчэ расказала і аб уласных адносінах да твора беларускай літаратуры, да мовы беларускай.

Добрая кнігі і добрыя сло- вы здолны, раскрыць таямніцы свету і беларускай гісторыі, дапамагчы чалавеку ў жыцці. Таму - чытаем разам!

Іна Шаўчук,
загадчык аддзела
абслугоўвання і інфармацыі
ДУК "Наваградская
раённая бібліятэка".

Заснавальнік:
ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб реєстрацыі № 908 ад
18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам
інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:
231293, Лідскі р-н, в. Даўліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:
231282, г. Ліда-2, п/с 7.
E-mail: naszaslowa@tut.by

Мая Радзіма-Беларусь

"Мая Радзіма-Беларусь" - акцыя пад такой назвай, прысвечаная Году малой радзімы, праведзена ў Верхнядзвінскім Цэнтры дзяцей і моладзі пры падтымцы раённай арганізацыі ГА "Таварыства беларускай мовы" і нашага галоўнага апіякуна - абласнога грамадскага аб'яднання "Самакіраванне і грамадства". Гэта - не першы супольны праект, зладжаны грамадскім сектарам вобласці і Цэнтрам дзяцей і моладзі нашага раёна.

настаўнікаў школ.

Да вечарыны была падрыхтавана вялікая выстава творчых прац дзяцей, на якіх-аб'екты культурно-гісторычнай спадчыны раёна, гісторычныя мясціны, каля трох дзесяткаў палотнаў.

Песняй "Гэта - Беларусь мая", якую выканала Святаслаў Ганчароў, пастаянны ўдзельнік наших святаў, урачыста адкрыта акцыя "Мая Радзіма - Беларусь".

А падставы для такой ініцыятывы былі самыя грунтоўныя - наш раён, акрамя таго, што мае выключна багатую мінушчыну, багаты і на таленавітых людзей. Але мы, як арганізаторы, параіўшыся, вырашилі, што героямі нашай сустрэчы стануць таленавітые дзяці Верхнядзвіншчыны, якія дэманстравалі свае таленты на розных конкурсах і выставах.

Варты ўзгадаць піянэр "На хвалях натхнення", праведзены ў рамках міжнароднага свята "Дзвіна-Дзвіна-Daugava", у якім прымалі ўдзел 5 мастацкіх школ вобласці, а на свяце было прэзентавана больш шасці дзесяткаў палотнаў юных мастакоў. Ці конкурс юных спевакоў "Галасы будучыні", які грамадскі сектар падтымліваў 5 год і ў якім штогод прымалі ўдзел не менш 40 дзяяцак і які ладзіўся на базе Запрудзэўскага Дома культуры стараннямі кіраўнічкі дзіцячай студыі і адначасова старшыні ГА "Арганізацыя шматдзетных сямей Верхнядзвінскага раёна" Наталлі Валіленка. Вось гэтым і кіраваліся мы - арганізаторы, калі абмірювалі, яшчэ ў мінулым годзе спіс ўдзельнікаў акцыі "Мая Радзіма-Беларусь". У шорт-лісце для ўзнагароджання пасля дэталёвага аналізу было каля трох дзесяткаў таленавітых дзяцей.

Зразумела, што і падарункі павінны адпавядаць галоўнай ідэі - шанаваць, берагчы і вывучаць гісторыю роднага краю, і таму праграма вечарыны і распрацоўвалася з такім разлікам. На яе мы запрасілі вучняў не толькі гарадскіх школ, настаўнікаў, якіх ведае не толькі наш раён - Галіну Тушкіну, настаўніцу дадатковай адукцыі Цэнтра дзяцей і моладзі і Бігосаўскай школы, яе калег - Мурзо Марыну, настаўніцу гімназіі, Алену Шчачаніну - з СШ № 2, Лілі Гардынскую з Валынецкай школы, а таксама Валерыя Шчаснага і Аляксандра Мурзо, якія працујуць з дзецьмі ў Цэнтры выхаваўчай працы, краязнаўцаў, сяброў грамадскіх арганізацый, на-

рэчы Мясніковай.

Кожны з прэтэндэнтаў - канкурсантаў атрымаў адмысловы кубак з выявай гісторычнай мясціны, помніка, аўекта архітэктуры Верхнядзвіншчыны, а таксама імянны Дыплом. I, канешне, "салодкія пачастункі" ад арганізатораў.

- Наша Радзіма - наш выток і наш пачатак, - сказала на сустрэчы мясцовую паэту Часлава Петрашкевіч.

- Яна заўсёды разам з намі, яна рада нашым дасягненням, смуткue над нашымі няўдачамі, любіць і чакае нас дадому:

*Радзіма. Немаўлятак ішыра
Пляюшкай неба ставіла,
Як маці, да грудзей туліла,
І ў кожным часе берагала.
Слязінку смутку асушила,
Трымаць вучыла годна стауць,
Саломкі мякка падсціала,
Калі хацела лятаць.
З узячнасцю за ўсе, што мела
Я ад цябе ў зямным жыцці,
Радзіма, на тваім узмежжу
Дазволь рамонкам працасці.*

У гэтым месяцы святуем Дзень роднай мовы, які з гэтага году ўнесены ў план мерапрыемстваў аддзела адукацыі райвыканкама!

Валянціна Болбат,
ТБМ, Верхнядзвінск.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юлія Бажок,
Марыя Баравік, Аляксей Карпенка, Эла Оліна, Ігар
Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч, Станіслав Суднік,
Павел Сцяцко, Людвіка Таўгень, Алег Трусаў,
Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.

<http://nslowa.by/> <http://naszaslowa.by/>
<http://pawet.net/> <http://kamunikat.org/>
<http://tbm-mova.by/> <http://belkiosk.by/>

*Аўтары цалкам адказныя за падбор
і дакладнасць прыведзенай інфармацыі.
Рэдакцыя рукапісы не вяртае.*

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.

Выдавец: Установа інфармацыі "Выдавецкі дом ТБМ".
Газета падпісана да друку 3.02.2020 г. у 17.00. Замова № 160.

Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 1500 асобнікаў.
Падпісны інಡекс: 63865.
Кошт падпіскі: 1 мес.- 2,61 руб., 3 мес.- 7,83 руб.
Кошт у розніцы: па дамоўленасці.